

Šimončičová Koóšová, P. – Gondová, A. (eds.): Fortifikačné systémy na území Bratislavy (od praveku po 2. svetovú vojnu). Bratislava 2019.
ISBN 978-80-570-1577-2

Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave organizoval v decembri 2018 sympóziu *Fortifikačné systémy na území Bratislavy*, na ktorom odznelo 17 prednášok na uvedenú tému. V zborníku je publikovaných 13 z nich vo forme odborných štúdií. Sú rozdelené do troch okruhov:

- 1. Zachytené fortifikačné prvky z praveku a protohistorického obdobia*
- 2. Obdobie existencie bratislavských mestských hradieb (13. – 18. storočie)*
- 3. Doklady fortifikačných systémov z 19. a 20. storočia na území Bratislavy*

Najviac štúdií sa venuje obdobiu stredoveku, kedy bola Bratislava kráľovským mestom a získala aj právo hradieb. Tie boli na viacerých miestach archeologicky skúmané a výsledky výskumov sú tu prezentované formou štúdií. Príspevky sú dopĺňané fotografiami, vedutami, stavebno-historickými rozbormi murív či vizuálnymi rekonštrukciami. Tému stredovekých fortifikácií obohatili články venované pravekým a protohistorickým opevneniam, ako aj historické štúdie o novovekom vojenskom staviteľstve, udalostiach v Bratislave na začiatku 19. storočia, o pozostatkoch po obranných prvkoch z 2. svetovej vojny či prezentácii Bratislavského hradu v doterajších etapách jeho pamiatkovej obnovy.

Príspevky prešli recenzným konaním.

Obsah:

Pár slov na úvod ...

1. Zachytené fortifikačné prvky z praveku a protohistorického obdobia

Zdeněk FARKAŠ : Valové opevnenia na území Bratislavy.

Jaroslava SCHMIDTOVÁ □ Ľudovít MATHÉDESZ: Limes Romanus a slovenská časť dunajského Limesu s dôrazom na Gerulatu.

2. Obdobie existencie bratislavských mestských hradieb (13. – 18. storočie)

Zuzana ZVAROVÁ – Miroslav MATEJKA: Pamiatkový výskum západného úseku mestského opevnenia.

Margaréta MUSILOVÁ □ □ Peter HORANSKÝ: Rybárska brána a jej predbránie, stavebný vývoj.

Branislav RESUTÍK: Premeny Vavrineckej (Laurinskej) brány a vývoj východného úseku fortifikácie stredovekej a novovekej Bratislavy.

Branislav LESÁK: Archeologický výskum zaniknutých úsekov stredovekého mestského opevnenia Bratislavy v lokalite Hviezdoslavovo námestie 13 a Klariská ulica 7.

Petra ŠIMONČIČOVÁ KOÓŠOVÁ : Vodná veža – opevnená obrana brodu, hradu a mesta.

Juraj KUCHARÍK: Obranné nariadenia a úpravy bratislavského mestského opevnenia v prvej polovici 16. storočia.

Michal DUCHOŇ: Obrana Bratislavy v čase Bethlenovho povstania.

3. Doklady fortifikačných systémov z 19. a 20. storočia na území Bratislavy

Matej ČAPO: K histórii valov v Sade Janka Kráľa.

Jozef KOVÁČ: Valové opevnenie na lokalite Pečenský les v Bratislave.

Matúš SLÁDOK: Zátarasy ako jeden z prvkov obrany Pevnosti Bratislava v rokoch 1944-1945.

Anna GONDOVÁ: Palác alebo pevnosť? Výrazové premeny Bratislavského hradu počas jeho obnovy v 2. polovici 20. storočia.